

Література:

1. Указ президента України №64/2022 Про введення воєнного стану в Україні. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.
2. 10 вимог воєнного стану, про які має знати бізнес. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7497-10-vimog-vonnogo-stanu-pro-yak-ma-znati-kojen>.
3. Як вплине воєнний стан на бізнес? URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA015530.
4. Бізнес під час війни: яку підтримку запропонувала влада і як виживає бізнес. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-60757453>.

ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ЗАСІБ СТИМУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Циганкова К.В., Чжан Ц.

Науковий керівник: Радченко Л.П., к.е.н., доцент

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Недостатність власних економічних ресурсів вимагає від України використання інших (зовнішніх) джерел фінансування реформаційних процесів. Істотним фактором відтворення вітчизняного виробничого потенціалу є залучення іноземного капіталу.

Сучасний бізнес і держава відчувають дефіцит інвестиційних ресурсів на покриття внутрішніх потреб національної економіки. Використання вітчизняного банківського капіталу в інвестуванні суб'єктів господарювання є недостатнім, що обумовлено слабкістю самої банківської системи і нестабільним фінансовим станом підприємств, що мають потребу в інвестиціях, з урахуванням того факту, що вони не в змозі повернути в призначений термін раніше узяті кредити. Структурна перебудова економіки України на ринкових підвалинах може бути прискорена внаслідок ефективного використання прямих іноземних інвестицій.

Коли настає термін повернення Україною отриманих кредитів міжнародним фінансовим організаціям, уряд і промислові кола змушені шукати шляхи інвестування вітчизняних підприємств, які б не збільшували зовнішнього державного боргу України і не гальмували розвиток процесів відтворення. Одержання прямих іноземних інвестицій, що не призводять до збільшення зовнішнього боргу країни, є одним з ефективних механізмів вирішення цієї проблеми.

До прямих іноземних інвестицій належать: одержання іноземним інвестором пакета акцій підприємства, в яке він вкладає свій капітал у розмірі не менше 10% від загальної вартості акціонерного капіталу; реінвестування прибутку від діяльності підприємства (дивіденди); внутріфірмове надання кредиту або рівноцінна цьому операція з урегулюванням заборгованості у відносинах між «материнською» компанією та її закордонною філією.

Значення прямих іноземних інвестицій для подолання кризових явищ і

депресивного стану економіки визначається їх основними функціями: зменшення дефіциту капіталу, поліпшення структури платіжного балансу; залучення сучасних технологій і організаційних методів розширення економічних зв'язків; підвищення рівня зайнятості і кваліфікації робочої сили; інтеграція національної економіки у світову економічну систему; розвиток експортного потенціалу і зменшення рівня залежності від імпорту.

Потреба економіки України в іноземних інвестиціях сягає 40 млрд. дол. США, але насправді найвищі показники фактично залученого іноземного капіталу були у 2007 р. – близько 10 млрд. дол. США та у 2008 р. – 11 млрд. дол. США. У 2015 та 2020 рр. взагалі обсяг іноземних інвестицій в Україні мав від'ємні значення (0,5 – 1 млрд. дол. США відповідно), спостерігався відтік капіталу. З 2013 р. обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України був незначним (3-4 млрд. США дол. на рік) [1]. Важливо також те, що частина іноземних інвестицій складає національні внески за кордоном, що починають повертатися в економіку.

Рівень привабливості економіки України для іноземних інвесторів сьогодні досить низький. Їх цікавлять підприємства, що за короткий термін можуть забезпечити повернення вкладеного капіталу з одержанням найбільшого прибутку. Найбільш цікаві для інвесторів галузі переробної промисловості, торгівля, фінансовий сектор та сфера нерухомості. Але ці сфери господарства, на жаль, не сприяють зростанню міжнародної конкурентоспроможності економіки України, збільшенню частки високотехнологічного експорту та не модернізують її, оскільки не передбачають освоєння нових технологій і довгострокових капіталовкладень у наукоємні виробництва [2, с.249].

Можна виділити три групи прямих іноземних інвесторів, що функціонують в Україні: приватні інвестори-підприємці; транснаціональні корпорації (ТНК); інституціональний інвестор (зокрема міжнародні фінансові організації, такі як Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР) і Міжнародна фінансова корпорація (МФК). Інвестори-підприємці – найбільш ризикова й активна група при вкладенні капіталу. У своїх інтересах вони використовують в першу чергу недоліки в законодавстві і при виборі суб'єкта інвестування віддають перевагу малим і середнім підприємствам. Головна їх мета – одержання швидких і ризикованих прибутків. Вони імпортують у країну своє устаткування і технології виробництва; організовують нові підприємства, а не купують вже існуючі.

Прямі іноземні інвестиції не створюють національного капіталу, прибуток переважно переводиться за кордон, оскільки існують сприятливі умови для репатріації капіталу. Зараз надважливо на законодавчому рівні обмежити вивіз капіталу з країни; стимулювати його реінвестування; залучати потенційних інвесторів для інвестування у виробничий сектор; удосконалювати системи авторизації та контролю руху капіталу в Україні та за кордоном; встановити чіткі терміни функціонування інвестиційного капіталу. Іноземні інвестиції слід розглядати як рушій економічного зростання, а не як заміну іноземним інвестиціям. Крім того, необхідно забезпечити політичну та

економічну стабільність, певний рівень розвитку ринку цінних паперів, інформаційних технологій та комунікацій; зростання кваліфікації робочої сили, розвиток нових технологій, підвищення продуктивності та якості праці.

Література:

1. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

2. Соляр В.В. Національна конкурентоспроможність: діалектика концепцій. *Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути* [зб. наук. пр.]: матер. XI міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Київ, 11 грудня 2020 р.). Київ, 2020. 697 с.

BLOKÇEYN TEXNOLOGIYASI VƏ TƏTBİQİ ZƏRURƏTİ

*Насиєв Рövşән İlqar oğlu
Mingəçevir Dövlət Universiteti, Azərbaycan*

İqtisadiyyatı təşkil edən fərdlər və qurumlar üçün reallaşdırdıqları ticari fəaliyyətlərdə güvən ən önəmli faktorlardan biridir. Ticari fəaliyyətlərin maneəsiz reallaşması üçün alıcı və satıcı ilə yanaşı bu iki tərəf arasında güvəni təmin edən üçüncü tərəfə hər zaman ehtiyac duyulur. Bugün üzbaşüz nəğd formada həyata keçirilən əməliyyatlardan başqa hər növ iqtisadi fəaliyyətlərdə üçüncü tərəf anlayışı mövcuddur. Üçüncü tərəf qismində hər hansı bir fərdin onlayn formada həyata keçirdiyi alış-verişdə istifadə etdiyi plastik kartların aid olduğu banklar, birjalarda əməliyyatı təmin edən broker firmalar və ya hər hansı bir əmlakın alqı-satqısını təmin edən və əmlak hüququnu qoruyan dövlətlər çıxış edə bilərlər.

Son illərdə özəlliklə informasiya texnologiyalarındakı innovativ fəaliyyətlərin sayı və sürəti artmışdır. Özəlliklə elektron ticarət sahəsində meydana çıxan Amazon, eBay, Alibaba kimi şirkətlər bir çox vasitəçi qurumları sıradan çıxararaq ənənəvi ticarət anlayışını dəyişdirmişlərdir. Bu yeni iş modeli və texnoloji yeniliklər bir çox sahələr kimi maliyyə sahəsinə də öz təsirini göstərmişdir. Fiziki şəxslər tərəfindən maliyyə vasitəçilərinə inamın sarsıldığı ən mühüm hadisələrdən biri 2008-ci il qlobal maliyyə böhranıdır. Bu böhranda bir çox maliyyə qurumlarının iflası və iqtisadi təsirlərinin bütün dünyaya yayılması insanların maliyyə sistemə inamını xeyli zəiflətdi.

Böhran yaşandığı 2008-ci ilin oktyabr ayında Satoshi Nakamoto adlı şəxs və ya qrup tərəfindən "Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System" adlı məqalə dərc olundu. Bu məqaləni önəmli edən əsas səbəb isə güvənli, vahid mərkəzli sistem yerinə "Blockchain" adlı heç bir mərkəzə bağlanmayan bir sistemdən bəhs edilmiş olması idi.

Blokçeyn texnologiyası təhlükəsizlik zəifliklərini və xüsusilə rəqəmsal valyutalarda "ikiqat xərc" problemini həll etmək üçün təqdim edilmiş elektron ödəniş sistemidir. Ən sadə dillə desək, blokçeyn təhlükəsizlik zəifliklərindən qorunan, şifrələnmiş məlumatların idarə edilməsini təmin edən paylanmış verilənlər bazasıdır. Blokçeyn texnologiyasını müasir şəbəkələrdən fərqləndirən "peer-to-peer" şəbəkəsi,